

Jūratė Sutkuvienė i Justyna Bober

O międzynarodowych sieciach, Ukraińcach i jazzie po powrocie z kongresu odbywającego się w Warszawie¹

27 października 2022 roku na Uniwersytecie Warszawskim już po raz piąty odbył się jubileuszowy kongres edukacyjny pod hasłem „35-lecie Programu Erasmus+”. Tym razem adresowany był do szerokiego grona organizatorów i uczestników czerpiących korzyści z tego programu, ale też do studentów. Tematem przewodnim było umiędzynarodowienie edukacji, ze szczególnym naciskiem na wartości jednoczące Europę. Głównym celem programu Erasmus+ jest rozwój i współpraca międzynarodowa, dlatego w wykładach, podczas dyskusji i w raportach podkreślano udostępnianie wiedzy i pomysłów poprzez tworzenie sieci współpracy, ich rozwój, wspierany w skali lokalnej, krajowej i międzynarodowej.

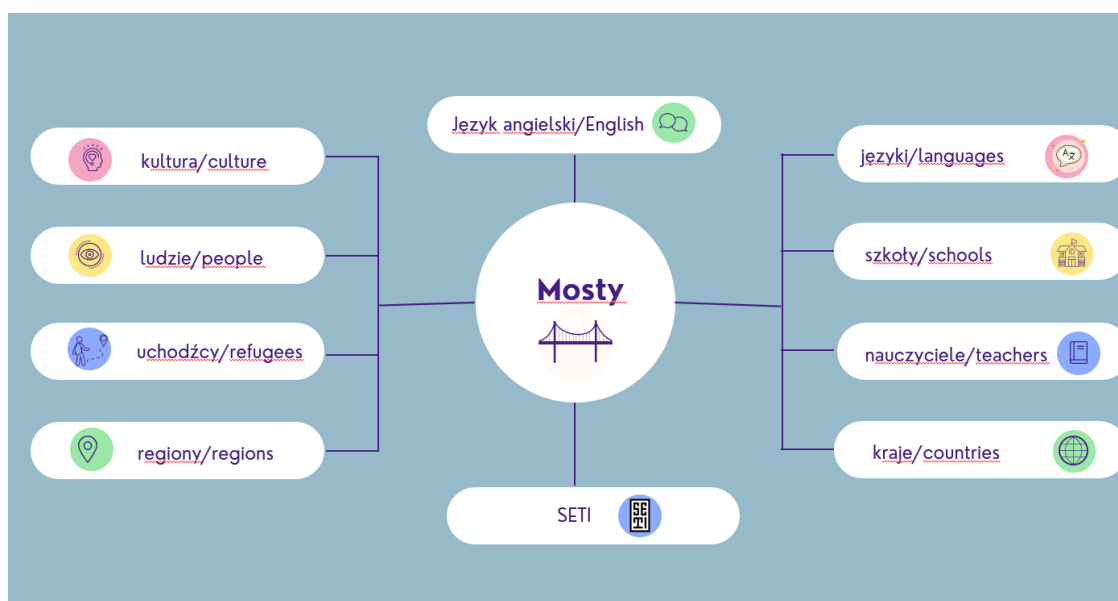

Zdjęcie przedstawicielek SETI na V Kongresie Edukacji
(od lewej: Dorota Campfield, Jurate Sutkuvienė, Justyna Bober)

¹ Artkuļ Jūratė Sutkuvienė, napisany w języku litewskim, ukazał się w Dzūkų žinios, nr 46 /2022 11 17 / ketvirtadienis www.dzukuzinios.lt <https://dzukuzinios.lt/2022/11/apie-tarptautinius-tinklus-ukrainiecius-dziaza-arba-is-varsuvoje-vykusio-kongreso-sugrizus/>

Trzy członkinie SETI (Sejneńskiej Inicjatywy Nauczycieli Języka Angielskiego) – dr Dorota Campfield – wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Badań Edukacyjnych, Justyna Bober – nauczyciel konsultant Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach, Jūratė Sutkuvienė – nauczycielka języka angielskiego gimnazjum Antanasa Žmuidzinavičiausa w Seirijai z powiatu łódzkiego – zaprezentowały podczas tego Kongresu wykład zatytułowany „Ludzie, idee, mosty: wspieranie ukraińskich uczniów poprzez komunikację”. Współpracowała z nami także Anna Walewska – wykładowca akademicki i nauczyciel szkoły podstawowej w Podkowie Leśnej.

Dorota Campfield mówiła o szczególnej roli nauczycieli języków obcych po wybuchu wojny na Ukrainie – w nowej sytuacji społecznej wymagającej natychmiastowego reagowania, stawania się odpowiedzialnym praktykiem, wypełniania luki między potrzebami ukraińskich dzieci a wymogami polskiej edukacji, roli anglistów w budzeniu społecznej wrażliwości, budowania relacji z rówieśnikami w nowym środowisku dzięki znajomości wspólnego języka obcego. Podkreślała rolę nieformalnych grup wsparcia w zwiększaniu poczucia wartości nauczycieli, oferowaniu pomocy w szukaniu indywidualnych rozwiązań dla nauczyciela, dyrektora i szkoły. Dorota Campfield nazwała siedem lat istnienia nieformalnej grupy polskich i litewskich nauczycieli SETI opowieścią o mostach łączących ludzi i idee.

Schemat z naszej wspólnej prezentacji przygotowanej na V Kongres Edukacji

Justyna Bober omówiła problemy, z jakimi borykała się szkoła w miejscowości Białousy, która w miarę możliwości przyjmowała uczniów z Ukrainy – mała szkoła, licząca 56 polskich uczniów, przyjęła 43 Ukraińców. Różnice dwóch systemów edukacyjnych tych krajów, chaos związany z przyjętymi rozwiązaniami prawnymi, bariera językowa w komunikacji i brak narzędzi edukacyjnych przyniósł wiele wyzwań. Znalezieniu rozwiązań służyło wsparcie Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach, skierowane do dyrektora i nauczycieli,

udostępnianie zasobów w sieci, położenie nacisku na integrację i komunikację za pomocą technologii. To ważne, aby wspomnieć, że podczas tych nieplanowanych i nieprzewidzianych wydarzeń rozwija się również wrażliwość na różnorodność świata, rośnie świadomość społeczna, zrozumienie zasad życia w wielokulturowej społeczności.

Justyna Bober podczas prelekcji „Ludzie, idee, mosty”

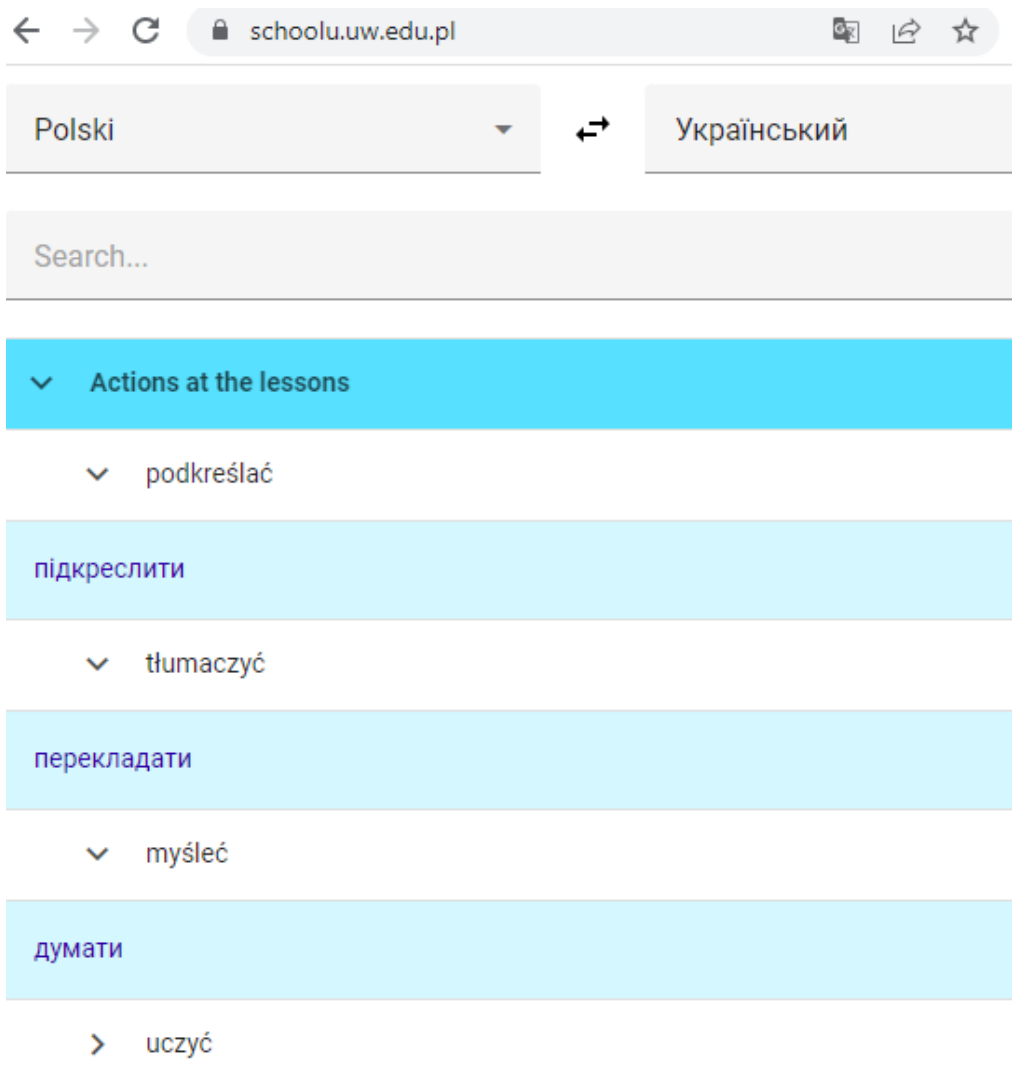
Źródło: https://www.flickr.com/photos/frse_pl/52475730792/in/album-72177720303414342/

Anna Walewska mówiła o cyfrowym słowniku angielsko-polsko-ukraińskim², dostępnym przez Internet – niezastąpionym narzędziu, dzięki któremu ukraińscy uczniowie i studenci mają możliwość szybszego nauczenia się języka polskiego i łatwiej mogą zintegrować się ze społecznością, w której zrzędzeniem losu się znalazły. W pracy nad tym słownikiem pomagała ukraińska nauczycielka, którą wraz z dziećmi Anna Walewska przyjęła pod swój dach i zaprosiła do udziału w prelekcji.

Anna Walewska podczas prelekcji „Ludzie, idee, mosty”
fot. Justyna Bober

² <https://schoolu.uw.edu.pl/>

Aplikacja – słownik angielsko-polsko-ukraiński, zrzut ekranu

Głównym zadaniem Jūratė Sutkuvienė było opowiedzenie o podróży z SETI, która dla nauczycieli języka angielskiego z Łódzkiej rozpoczęła się ponad pięć lat temu. SETI to realnie istniejąca sieć rozwoju poprzez współpracę międzynarodową. Zazwyczaj spotkania odbywały się i odbywają w każdy ostatni piątek miesiąca, początkowo w Sejnach: w ratuszu, ośrodku kultury i kilku szkołach, w Łódziejach, w Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach, a także online w formie wideokonferencji. W spotkaniach SETI uczestniczyć mogą wszyscy, którym zależy na edukacji: nauczyciele, dyrektorzy szkół, ich rodzice. Głównym sposobem komunikacji jest dialog. Najpierw przedstawiane są prezentacje dotyczące metodyki nauczania języka angielskiego, a pozostały czas ze spotkania trwającego około dwóch godzin poświęcany jest dyskusji. Przed spotkaniami często odrabiamy „odwróconą” pracę domową: oglądamy filmy typu „The Four OECD Learning Scenarios” (*Cztery scenariusze przyszłości szkół według Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju*), czytamy artykuły, a nawet książki, np. A. Hargreaves i M. Fullan „Professional Capital: Transforming Teaching in Every

School” (*Kapitał zawodowy: transformacja nauczania w każdej szkole*), które następnie stają się tematem naszych dyskusji. Przede wszystkim jednak dzielimy się doświadczeniem. Przykładem do naśladowania jest dla nas rozwój szkoły w miejscowości Bakałarzewo, w której to mury tradycyjnej edukacji stopniowo są burzone. Tam na co dzień nie tylko praktykuje się świadomą edukację, ale także stosowane jest nieformalne uczenie się – zamiast standardowych lekcji prowadzone są niekonwencjonalne i kreatywne zajęcia dla dzieci, takie jak niecodzienne, trwające trzy dni widowisko – wydarzenie, na podstawie „Akademii pana Kleksa”. Projektowane tego rodzaju okazje edukacyjne sprawiają wiele radości całej społeczności szkolnej. Warto nadmienić, że ta szkoła prowadzi również kilka projektów międzynarodowych.

Członkowie SETI są szczęśliwi i dumni, że od czasu do czasu na organizowanych przez siebie spotkaniach mają możliwość spotkania educelebrytów – polskich pedagogów i eduzmieniaczy. W ramach spotkań z Przyjaciółmi Edukacji, odbyły się następujące spotkania:

- z Ewą Radanowicz, dyrektorką Szkoły Podstawowej w Radowie Małym, ekspertką od przestrzeni edukacyjnych, zmiany i innowacji, która wspiera szkoły w projektach rozwojowych oraz inicjatywy takie jak SETI;
- z psychologiem Ludmiłą Rycielską, która mówiła o niewerbalnej komunikacji – proksemice, wyjaśniając, w jaki sposób, dążąc do celów komunikacyjnych, ludzie używają przestrzeni wokół siebie. Zapewniała i przekonywała, że sale lekcyjne muszą zmienić się w laboratoria edukacyjne, bo nauczycielowi, jako jedynemu ekspertowi merytorycznemu, korona już dawno została strącona;
- z liderem edukacji, ekspertką zmian, Oktawią Gorzeńską, która oferowała wiele sposobów i narzędzi do kształcenia kompetencji innowacyjnych w pracy z młodymi ludźmi, przekonywała o potrzebie określania priorytetów;
- z profesorem Lechem Mankiewiczem, który podkreślał, że egzaminy, wyniki i rankingi nie są istotne dla młodych ludzi i nie służą przygotowaniu się do przyszłości oraz o tym, że kultura nauczania musi stać się kulturą uczenia się, w której nauczyciel zostaje asystentem ucznia. Zauważył też rolę autonomii, którą mają zarówno nauczyciele, jak i uczniowie. Radził, by nauczyć się wybierać, bo to, co z góry narzucone, często powoduje reakcję odrzucenia;
- z Arkadiuszem Nowalskim, burmistrzem Sejnu, który nie tylko udostępnił lokal do spotkań w miejskim ratuszu, ale też uczestniczył w spotkaniach i omawianiu spraw, które nas wszystkich dotyczą.

Na czym polega korzyść, wartość dodana, wynik tej współpracy metodycznej grupy nauczycieli języka angielskiego?

Każdy jej uczestnik mógł wiele doświadczyć, poznać miejscowości regionu przygranicznego,

odwiedzić szkoły publiczne, Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach, prywatne Centrum Edukacyjne Supreme w Augustowie (szkołę językową), poznać działalność, osiągnięcia i plany na przyszłość Centrum Oświaty w Łódziejach. Okazuje się, że granica nie musi nas dzielić. Jeśli chcemy, możemy podzielić się doświadczeniem, z którego można skorzystać na Litwie lub w Polsce. Uczestnicy spotkań SETI mogli analizować i porównywać funkcjonowanie systemów edukacyjnych w obu krajach, dzięki wizycie w suwalskim Centrum Edukacji Nauczycieli i kilku szkołach, a także mieli możliwość doświadczenia nowych sposobów przyswajania i wykorzystania cyfrowych metod uczenia się.

Na koniec należy wspomnieć, że szkoła Antanasa Žmuidziničiūsa w Seirijach już wygrała na tej współpracy i właśnie realizuje projekt „Kształtowanie emocji równie ważne jak czytanie czy matematyka” w ramach programu „Erasmus+”. W przygotowaniu tego projektu pomagała nauczycielka Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Bakalarza w Bakalarzewie Marta Traczkowska, a szkoła, w której pracuje, stała się naszym projektowym partnerem. Zgodnie z projektem *job shadowing* pracę szkoły w Bakalarzewie będzie obserwowało troje nauczycieli z naszego gimnazjum.

W dalszej perspektywie SETI będzie dążyć do wzmocnienia więzi również z tymczasowymi mieszkańcami naszego regionu. Dla uczniów ukraińskich, którzy znaleźli domy w Polsce i na Litwie, zamierza wkrótce zorganizować w powiecie sejneńskim i rejonie Łódziej wspólne spotkanie.

Polski biznesmen Maciej Radziwił powiedział pewnego razu dziennikarzowi Rimvydasowi Valatkasowi: „Jesteśmy gotowi pomagać innym jako obywatele terenów dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego – kraju, który już nie istnieje, ale jego dobry duch unosi się nad Litwą, Polską, Białorusią i Ukrainą.” Pielęgnowanie i wzmocnianie stosunków międzynarodowych to nie tylko praca dyplomatów, prawda?

Zazwyczaj liderami nazywani są ci, którzy osiągają wymierne rezultaty i jednoczą zespoły. W odbywającej się podczas Kongresu dyskusji panelowej prorektor Politechniki Poznańskiej dr hab. Paweł Poszytek zapytany o cechy, jakimi jego zdaniem odznaczają się liderzy, odpowiedział, że nie lubi słowa *lider* i wolałby zmienić je na również międzynarodowe, ale w prostszy sposób nazywające tę funkcję – *koordynator*. Porównał też grupę osób współpracujących do orkiestry, której koordynatorem jest dyrygent. Po chwili jednak orkiestrę zmienił na zespół jazzowy. Dlaczego? Ponieważ grupa, która gra jazz, biorąc pod uwagę temat, czyni go swoim własnym, interpretuje na różnych etapach swojego wykonania: są tam partie solowe, grają kolejne osoby. To porównanie oddaje istotę współpracy grona osób.

Występ „Zespołu Erasmus +” podczas V Kongresu Edukacji, fot. Justyna Bober

Źródło: https://www.flickr.com/photos/frse_pl/52476232416/in/album-72177720303414342/

*Tłumaczenie tekstu z języka litewskiego
Anna Zubowicz*